

Fàbrica Sanglas

Avià

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Polígon Industrial La Plana, 08610 AVIÀ
Emplaçament Al peu de la C-1411, entre cal Rosal i Gironella.

Coordenades:

Latitud: 42.05457
Longitud: 1.87227
UTM Est (X): 406683
UTM Nord (Y): 4656450

Classificació

Número de fitxa 08011 - 102
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XIX
Any 1896
Autoria de l'element: Miquel Roca i Noguera
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: En general està en ruïnes.
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 36801DG0566N
Fitxes associades:
[Colònia la Plana](#)
Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: ds., 22/12/2001 - 01:00

Descripció

De l'antiga fàbrica tan sols resta una nau, la xemeneia i restes de parets i petites construccions, així com els engranatges que transmetien la força directa de la turbina als embarrats de la instal·lació cotonera. Podem observar l'entrada al recinte flanquejada per dos murs amb cantoneres de maó que, des del camí que voreja el riu Llobregat, ens marca l'accés a una antiga plaça on encara s'aixeca una nau de pedra i maó i on hi ha la xemeneia de secció quadrada i que es troba en bon estat. A un nivell superior i paral·lel a aquest hi havia una nau gran d'una sola planta i que es va destruir arran de l'incendi de 1998. Actualment tan sols resten fragments de les parets amb finestres d'arc rebaixat de maó i d'altres restes isolades entre els que es troben antics engranatges. El salt d'aigua va ser modernitzat i encara es manté en funcionament.

Observacions:

És un dels pocs exemples d'edifici industrial en forma de naus al Berguedà, ja que en aquesta zona predominaven les fàbriques de pisos.

Història

A finals del segle XIX, el propietari de la masia Obiols va vendre part dels terrenys de la seva finca propers al riu, al fabricant tèxtil de Casserres Miquel Roca i Noguera. El 1892, aquest empresari juntament amb Esteve Monegal varen demanar permís per utilitzar les aigües del Llobregat, aconseguint 3.500 l/seg per a la nova fàbrica de La Plana i 1.500 per reforçar el salt de L'Ametlla de Casserres (el Monegal). Va instal·lar una turbina Francis per filats de cotó. Miquel Roca va arrendar la fàbrica als successors de Josep Gabarró que filaven cotó amb 3.000 fusos, deixant de funcionar al 1905. En morir va deixar la fàbrica a les seves filles que varen arrendar les naus a la societat Josep Sanglas i germans, de Manlleu l'any 1910. Aquests es dedicaren a la filatura de cotó, amb un salt d'aigua de 14m i 1.000 CV de potència, amb un llarg canal de 2 km que té l'origen a prop de cal Rosal. Una turbina movia les màquines i una dinamo generava electricitat per fer la llum de la fàbrica i de la colònia. En aquest temps la instal·lació fabril tenia 24 contínues amb 10.500 fusos. Els germans Sanglas van construir bona part dels habitatges de la colònia. L'any 1930 va deixar de produir teixits però es va continuar utilitzant el salt per generar electricitat. Al llarg de la història de la fàbrica hi exerciren de directors els senyors Creus (1900-1913), Àngel Duran i Franquet (1913-1941), Gaspar Daura i Dolmez (1941-1944), Josep Armengou i Vila (1944-1950) i, finalment, el senyor Sentellas (1950-1962). A començament de la dècada dels seixanta s'imposava una modernització de la maquinària i estructures motrius que havien quedat obsoletes, i la direcció de la fàbrica es confia a Josep M. Sanglas i Casanovas. En iniciar-se l'aplicació d'un nou sistema de contínues, l'any 1963, els amos (que eren una societat) decidiren parar la reforma i tancar la fàbrica. Des del moment del tancament a l'actualitat s'han portat a terme diferents intents d'explotació: bigues i elements de ciment armat, fàbrica de guitarres, locals per tallers i emmagatzematge. L'any 1973, la fàbrica, una part del nucli de població i el salt d'aigua van ser adquirits per l'industrial manresà Josep Font i Rubió. El 1985, Martí Font i Plana, fill d'antics botiguers de la colònia (Josep Font i Carme Plana) juntament amb els seus fills, Josep i Xavier, decidiren retornar a la tradició tèxtil i instal·len una moderna filatura: Planafil SA. El salt d'aigua es va modernitzar i encara fa energia per a la xarxa general. Desgraciadament un incendi l'any 1999, va obligar a tancar l'empresa i actualment les instal·lacions resten abandonades a excepció de l'explotació del salt. Actualment, al costat de la vella fàbrica i a la colònia hi ha un polígon industrial impulsat per l'Ajuntament d'Avià en el que hi conviuen diferents empreses. Entre 1900 i 1916 va funcionar una altra fàbrica arrendada pel Sr. Roca a Luis

Riera Malet amb 1.200 fusos.

Bibliografia

CAMPRUBÍ, J. (1995). Les grans colònies tèxtils del Llobregat: La Plana. A "Regió 7", 5 de març de 1995.

CORTÉS ELÍA, MARÍA DEL AGUA (2005) “El patrimoni industrial d’Avià. Les colònies de Cal Rosal i la Plana, i les fàbriques de Cal Piteu i cal Bassacs”. *Ressò de Ressò* núm. 53, tardor 2005. Ajuntament d’Avià.

GUIXÉ I GUIXÉ, Antoni (1906). La indústria tèxtil catalana: una visió històrica. Monografia premiada als Jocs Florals de Berga l'any 1906. Re-editada a Quaderns de l'Àmbit de Recerques del Berguedà, desembre 1992.

Arxiu Històric de la Diputació de Barcelona: Arbitri sobre aprofitaments hidràulics del salt de La Plana a Avià (1933-1953).

